

Com serà el llibre del futur?

"Mientras en la pequeña ciudad de Braisach, a orillas del Rhin, los padres constatan con satisfacción que los suspensos de sus hijos han disminuido en los últimos tiempos en un cincuenta por cien, gracias a la labor de estudiantes desinteresados que les ayudan a hacer las tareas en una residencia construida al efecto, en Berlín la ciencia busca nuevos métodos de enseñanza. Los pedagogos investigadores aseguran que en 1974 podrían ser suprimidos los libros por [elementos] automáticos, que se adaptarán a la capacidad y exigencias intelectuales del niño. Lo que no investigan -ni les interesa hacerlo- es la posibilidad de prescindir del profesor".

Aquesta informació no és d'ara, tot i que ho pugui semblar. La va publicar el diari local *Los Sitios* el 29 de desembre de 1966. Molt abans, el mateix rotatiu, el 24 de setembre de 1959, s'aventurava d'aquesta manera: *"Muy pronto, las máquinas leerán para nosotros los periódicos y los libros"*. El que motivava aquesta contundent afirmació era l'aparició als Estats Units d'un anomenat "sincrolector". Es tractava d'un aparell que permetia llegir una mena de targetes "sincroplanes" fetes de ferro magnètic i que recollien veus i sons. Algú el recorda?

Quants gurus de l'època es van embutxacar diners impartint conferències i predient el futur? Tot i haver passat quasi 50 anys, sembla com si tornéssim a estar al mateix punt de partida. En el decurs dels últims cinc o deu anys ens han fet creure que el llibre en paper desapareixerà, que els diaris només seran digitals... Però els diaris en paper, tot i que han perdut vendes, es mantenen dins d'uns límits raonables de lectura. L'any 1997 eren llegits a l'Estat per un 37,7 % de persones i actualment per un 37,6 (dades de l'EGM, any mòbil octubre 2010 a

maig 2011). Més malament ho tenen les revistes, del 54,7 % al 49,8 %. El llibre de paper, en canvi, ha perdut de moment només un 20 % de vendes (dades del Gremi de LlibreTERS de Catalunya). "Aquest Nadal les vendes es recuperaran. La baixada ha estat per culpa de la crisi, no perquè hagi pujat la venda del llibre digital", ens explica Antoni Daura, president del Gremi de LlibreTERS de Catalunya. S'estima que a l'Estat la venda del llibre digital arriba només a un 1 %. Daura no es mostra angoixat: "Els llibreTERS no vivim un apocalipsi", i està d'acord, com altres llibreTERS consultats (Maria Carme Ferrer, Pere Rodeja i Guillem Terribas) que tant el llibre digital com el de paper conviuran.

Hi ha qui creu que fins i tot el llibre digital ajudarà a fer créixer el volum del llibre de paper perquè d'aquesta manera una persona podrà tenir una biblioteca "física" amb els llibres que realment estima. Possiblement, els llibres de paper passaran a ser "llibres de plaer", ben acabats, amb dibuixos, imatges i informacions "extres" a l'estil de com tenen ara molts DVD de col·leccionista. El digital, en canvi, servirà per a lectures de temàtica més científica, de caire tècnic i específic. Els *e-books* (lectors digitals) seran també usats per persones donades a viatjar o que estan de vacances. "Serem usuaris de totes dues modalitats", asseguren els llibreTERS.

Una de les grans preocupacions serà la protecció del llibre digital contra el pirateig i les descàrregues il·legals. Els cantants i grups musicals poden suavitzar-ho amb els diners que obtenen d'una actuació musical, però, tal com es pregunta Maria Carme Ferrer, presidenta del Gremi de LlibreTERS de Girona, "com s'ho faran les editorials per recuperar els diners que han avançat a un escriptor en concepte de drets i que esperen obtenir amb les vendes del seu

llibre?". Potser aquest és un dels motius pels quals les editorials encara no han fet el pas decisiu.

A la llarga, no haurà d'estranyar veure un web conjunt amb llibrereries que venen, en apartats separats, els seus propis llibres digitals. Això no implicarà que continuïn venent llibres de paper a la llibreria per conservar la funció de comerç de proximitat i assessorar el lector que s'hi acosta. Malament si fem cas del professor Jose O'Shea, filòsof de la universitat de Florida, que va afirmar que llegir llibres de paper no té cap sentit. Segons ell, era una pèrdua de temps perquè podia trobar la informació que buscava més ràpidament a Internet. "Quan hom es torna un caçador experimentat a Internet, els llibres són superflus", va reblar. Com escrivia Gabriel García Márquez, el més fort d'aquesta frase és que hom cregui que la lectura de llibres només serveix per "informar-se" (*"Más información, menos conocimiento"*, *El País*, 31 juliol 2011).

L'any 1979 va ser número 1 en vendes el tema musical *Video Killed the Radio Star* (*El vídeo va matar l'estrella de la ràdio*). Aleshores, hi havia gurus que pronosticaven la mort dels presentadors musicals de ràdio i fins i tot del disc de vinil, perquè amb l'aparició del vídeo les persones preferirien comprar videoclip. On és, avui, el vídeo? La ràdio, en canvi, continua i amb èxit (un 55 % d'audiència el 1997 per un 57,7 % el 2011, dades EGM). Per cert, el principal portal de venda de llibres per Internet (tant de paper com digitals) crearà aviat la seva pròpia editorial per publicar llibres... però de paper! Ja està tot dit.

La Universitat de Girona prepara aquests dies una tertúlia sobre les noves tecnologies i els seus efectes. Caldrà estar-ne al corrent.

ÀNGEL RODRÍGUEZ VILAGRAN